

Що означає бути готовим до школи?

Батьки повинні розуміти, що готовність до школи — це не показник розвиненості їх малюка, а, в першу чергу, певний рівень його психофізіологічної зрілості. Так, він може вже вміти читати, писати і навіть вирішувати завдання, але не бути готовим до школи. Для кращого розуміння давайте виправимо фразу «готовність до школи» на «готовність до навчання». Так от, готовність до навчання складається з кількох компонентів, і не можна сказати, який з них найбільш важливий — саме в комплексі вони і визначають саму готовність. Фахівці так визначили ці компоненти:

- **Дитина хоче вчитися (мотиваційний).**
- **Дитина може вчитися (зрілість емоційно-вольової сфери, достатній інтелектуальний рівень розвитку).**
- **Дитина дотримується правил та норм, встановлених дорослим, має добре розвинені навички спілкування (соціальний).**

Багато батьків запитують: «Хіба дитина може хотіти вчитися?» На певному етапі розвитку, як правило, до 7-річного віку, у дитини на перший план виходить пізнавальний, або навчальний, мотив, з'являється бажання зайняти нову позицію в суспільстві, стати дорослішою. Якщо до цього моменту в неї не сформований негативний образ школи (завдяки «турботливим» батькам, які на будь-яку помилку малюка без кінця повторюють: «Як же ти в школі будеш вчитися?!»), то вона хоче піти вчитися. «Так, він дуже хоче в школу», — говорять при співбесіді майже всі батьки. Але тут важливо дізнатися уявлення самої дитини про школу, щоб зрозуміти, чому вона туди хоче.

Більшість дітей відповідають так:

- «буду грати на перервах» (переважає ігровий мотив);
- «заведу багато нових друзів» (вже «тепліше», але поки теж далеко від навчальної мотивації);
- «буду вчитися» (майже «гаряче»).

Коли дитина «хоче вчитися», то в школі її приваблює можливість дізнатися щось нове, навчитися робити те, що вона ще не вміє. Фахівці зустрічають на консультаціях і таких дітей, які взагалі поняття не мають, що будуть робити в школі. **Це серйозний привід батькам задуматися про те, чи готова дитина до школи.**

Що таке зрілість емоційно-вольової сфери

Важливо, щоб батьки не просто розуміли, а ясно уявляли собі, що навчатися — це не грати, а трудитися. Тільки дуже професійний педагог може створити розвиваючу ігрове середовище, в якому дитина буде комфортно і захоплено вчитися. У більшості випадків — це постійна необхідність втихомирювати своє «хочу» і робити те, що треба. Зрілість емоційно-вольової сфери і має на увазі наявність такої здатності, а також можливість дитини досить тривалий час утримувати увагу.

До цього слід додати і готовність дитини засвоювати певні правила, діяти за правилами і підкорятися їм як необхідним. Весь шкільний режим по суті своїй — суцільні правила, які часто не відповідають бажанням, а іноді і можливостям малюка, але їх виконання — запорука успішної адаптації.

Успішність дитини в школі дуже сильно залежить від рівня її «соціального інтелекту». Мається на увазі вміння правильно орієнтуватися в соціальних ситуаціях, взаємодіяти з дорослими і однолітками. За цим параметром відносять до «групи ризику» соромливих, боязких, сором'язливих дітей. Безболісна адаптація до школи безпосередньо пов'язана і з самостійністю дитини — тут в «групу ризику» майже завжди потрапляють діти з гіперопікою.

«Він у нас дуже розумний — з усім впорається!»

Часто батьки під інтелектом розуміють певний рівень знань і навичок, який тим чи іншим способом вклали в дитину. Інтелект — це, в першу чергу, здатність використовувати свої знання, вміння та навички, а ще точніше — здатність навчатися. Дійсно, діти, які добре читають, рахують, у першому класі виглядають успішніше однолітків, але такий «інтелект» може бути лише ілюзією. Коли «дошкільні запаси» виснажуються, дитина з успішної може стати відстаючою, бо несвоєчасно накопичені знання перешкодили їй трудитися в повну силу і розвивати свої здібності до навчання. І навпаки, діти, які не володіють таким багажем, але готові і можуть легко навчатися, з цікавістю і ретельністю наздоганяють, а згодом і переганяють своїх однолітків.

Перш ніж вчити дитину швидко читати, потрібно визначити, чи вміє дитина слухати і розповідати. Як показує досвід роботи з майбутніми першокласниками, дуже багато хто з них не вміє міркувати, мають невеликий словниковий запас і насилу переказують навіть маленький текст. Крім того, більшість дітей мають труднощі в сфері дрібної моторики, адже перший клас — це лист і дуже велике навантаження на кисті рук і пальчики.

Як допомогти дитині

- Формуйте позитивний образ школи («дізнаєшся там багато цікавого», «будеш зовсім як дорослий», ну і звичайно: «купимо гарний портфель, форму» ...).
 - Познайомте дитину зі школою. У прямому сенсі слова: зводіть його туди, покажіть клас, їдальню, спортзал, роздягальні.
 - Заздалегідь привчайте дитину до шкільного режиму (потренуйтеся влітку вставати по будильнику, простежте, щоб вона могла самостійно заправити ліжко, одягтися, вмитися, зібрати необхідні речі).
 - Грайте з нею в школу, обов'язково зі зміною ролей. Нехай вона побуде учнем, а ви — вчителем і навпаки).
 - Пробуйте грати у всі ігри, згідно правил. Намагайтеся вчити дитину не тільки вигравати (вона відмінно вміє це робити сама), але і програвати (ставитися адекватно до своїх невдач і помилок).
 - Не забувайте читати дитині розповіді, казки, в тому числі і про школу, нехай вона їх переказує, міркуйте разом, фантазуйте про те, як це буде у неї, поділіться своїми особистими спогадами.
 - Подбайте про її літній відпочинок й зміцнення здоров'я. Фізично міцній дитині набагато простіше переносити психологічні навантаження.
- Школа — це всього лише щабель життя, але від того, якою на нього встане ваша дитина, залежить, наскільки успішно вона зможе його здолати. Тому споконвічно дуже важливо визначити готовність дитини до школи і виправити наявні недоліки.